

Sygn. akt III AUa 650/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 kwietnia 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Urszula Iwanowska
Sędziowie:	SSA Romana Mrotek (spr.) SSA Beata Górską
Protokolant:	sekr. sąd. Karolina Popowicz

po rozpoznaniu w dniu 28 kwietnia 2016 r. w Szczecinie

sprawy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

przy udziale R. S.

o podstawę wymiaru składek

na skutek apelacji płatnika

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 9 czerwca 2015 r. sygn. akt VII U 1317/14

1. oddala apelację,

2. zasądza od (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.

SSA Beata Górską SSA Urszula Iwanowska SSA Romana Mrotek

Sygn. akt III AUa 650/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 17 lutego 2014 r., nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. stwierdził, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe, ubezpieczenie chorobowe i ubezpieczenie wypadkowe oraz zdrowotne R. S., podlegającego tym ubezpieczeniom jako pracownik u płatnika składek (...) Sp. z o.o. w S., wynosi w grudniu 2008 r., grudniu 2009 r., grudniu 2010 r. i grudniu 2011 r. kwoty szczegółowo określone

w treści decyzji.

W uzasadnieniu powyższej decyzji organ rentowy wskazał, że podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne pracowników stanowi przychód w rozumieniu ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, powołując się przy tym na art. 8 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz. U. z 1996 r., nr 70, poz. 335 ze zm.), zgodnie z którym dysponowanie środkami przeznaczonymi na działalność socjalną odbywać się powinno według kryterium socjalnego tzn. przyznanie świadczeń uzależnia się od sytuacji rodzinnej i materialnej.

Zdaniem organu rentowego świadczenia wypłacone przez pracodawcę z pominięciem tej zasady nie mogą być oceniane jako świadczenia socjalne. Mając powyższe na uwadze organ rentowy zauważył, że w trakcie kontroli płatnik nie przedstawił żadnych dowodów, aby przyznając ubezpieczonym (pracownikom) świadczenia z ZFŚS kierował się kryterium dochodowym. Organ rentowy stwierdził, że z zebranego materiału dowodowego wynika, że świadczenia te miały charakter premii bądź nagród, były zatem dodatkowym dochodem pracownika wynikającym ze stosunku pracy, a co za tym idzie stanowiły podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne.

Płatnik składek (...) Sp. z o.o. nie zgodził się z powyższą decyzją i wniósł o ich zmianę. Spółka zarzuciła organowi rentowemu:

- naruszenia prawa materialnego, tj. art. 8 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych przez uznanie, że pracodawca nie wypełnił kryteriów uzasadniających przyznanie bonów przedpłaconych SODEXO oraz paczek świątecznych dla dziecka pracownika,

- § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe poprzez przyjęcie, że świadczenia przyznane pracownikom w postaci zasilenia kart przedpłaconych SODEXO oraz paczek świątecznych dla dziecka stanowią ich przychody, które wliczane są do podstawy wymiaru składek,

- § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe przez jego niezastosowanie.

W uzasadnieniu płatnik składek podniósł, że Regulamin Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych obowiązujący w spółce przewidywał w § 8 lit. e, że środki Funduszu przeznaczone są m.in. na pomoc rzeczową i finansową (dla pracowników i ich rodzin), a w § 8 lit. d na prezenty choinkowe dla dzieci do 15. roku życia i określał jednoznacznie tryb ich przyznawania. Dalej płatnik składek wskazał, że rzeczywista wartość świadczeń przyznawanych z tytułu świąt Bożego Narodzenia w postaci zasilenia kart przedpłaconych, była różna, w zależności od sytuacji materialnej pracowników.

W oparciu o powyższe zarzuty płatnik składek wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji oraz o zasądzenie od pozwanego organu rentowego kosztów postępowania według norm przepisanych.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o ich oddalenie w całości, podtrzymując argumentację, jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Postanowieniem z dnia 15 lipca 2014 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie wezwał do udziału w sprawie w charakterze zainteresowanego R. S..

Sąd Okręgowy w Szczecinie wyrokiem z dnia 9 czerwca 2015 r. w sprawie o sygn. akt VII U 1317/14 oddalił odwołanie płatnika.

Sąd I instancji oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych.

Zgodnie z Regulaminem Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych obowiązującym u płatnika od 23 listopada 2007 r., ze świadczeń finansowanych

z ZFŚS mogli korzystać pracownicy i członkowie ich rodzin (dzieci własne, dzieci małżonka, dzieci przysposobione i przyjęte na wychowanie w ramach rodziny zastępczej do lat 18, a jeżeli kształcą się w szkole – do czasu ukończenia nauki, nie dłużej niż do ukończenia 20 lat, pozostające na utrzymaniu uprawnionego do korzystania ze świadczeń) oraz emeryci i renciści - byli pracownicy i członkowie ich rodzin.

W pkt IV § 8 przywołanego Regulaminu wskazano, że posiadane środki Funduszu mogą być przeznaczone na:

- wypoczynek sobotnio-niedzielny (wycieczki zakładowe, dopłata do imprez),
- działalność kulturalno-oświatową (zakup biletów na imprezy artystyczne, kulturalne i oświatowe),
- kulturę fizyczną i sport (dopłata do imprez sportowych i zbiorowych form uprawiania sportu),
- prezenty choinkowe dla dzieci do 15. roku życia w kwocie 180 PLN brutto na jedno dziecko,
- pomoc rzeczową i finansową.

W § 2 pkt 6 regulaminu wskazano, że decyzję o przyznaniu świadczeń podejmuje pracodawca w uzgodnieniu ze Służbą Socjalną.

Według § 9 osoba uprawniona do korzystania ze świadczeń funduszu składa wniosek o przyznanie świadczenia do Służby Socjalnej. Do wniosku dołącza się oświadczenie o dochodzie na osobę w rodzinie.

Aneks nr (...) z dnia 1 grudnia 2008 roku wprowadzono zmianę w treści pkt IV regulaminu ZFŚS, który otrzymał brzmienie: „prezenty choinkowe dla dzieci do 15 roku życia”.

Wnioskami z dnia 12 listopada 2007 roku, 14 listopada 2008 roku, 16 listopada 2009 roku, 15 listopada 2010 roku i 14 listopada 2011 roku W. M. - przedstawiciel pracowników (...) Sp. z o.o. w S., zwrócił się do prezesa zarządu spółki w ich imieniu o przeznaczenie części środków zgromadzonych w ramach ZFŚS, na pomoc pracownikom w organizacji świąt Bożego Narodzenia. Jako formę pomocy zaproponował przekazanie pracownikom kart przedpłaconych SODEXO. Po analizie sytuacji majątkowej pracowników, W. M. zaproponował, aby określić kwotę bazową świadczenia na poziomie 1.000,00 zł brutto. W przypadku pracowników zatrudnionych w spółce krócej niż 12 miesięcy, kwota bazowa powinna być ustalona

w proporcji do ilości miesięcy zatrudnienia. Efektywna wartość świadczenia miała być różnicowana ze względu na wysokość rocznych zarobków pracownika.

U płatnika składek działała Służba Socjalna, która gospodarowała środkami Funduszu. W jej skład wchodził: przedstawiciel pracowników i przedstawiciel działu personalnego spółki. Decyzje o przyznaniu świadczeń podejmował pracodawca

w uzgodnieniu ze służbą socjalną.

Wymienione osoby spotykały się, analizowały ilość środków, którymi dysponował Fundusz Świadczeń Socjalnych i opracowywały propozycję rozdziału tych środków między pracowników.

(...) Sp. z o.o. w S. w ramach ZFŚS działającego w okresie od 2007 roku do 2012 roku, wypłacała pracownikom trzy rodzaje świadczeń: przedpłacone karty SODEXO, paczki świąteczne dla dzieci pracowników do 15. roku życia w kwocie brutto określonej na osobę oraz zestawy upominkowe dla pracowników zakładu

w W..

Ponadto ze środków Funduszu wypłacano pożyczki na cele mieszkaniowe, tj. budowę domu oraz remont mieszkania.

O tym, by pracownicy otrzymywali bony w jednakowej wysokości decydowali: prezes spółki, przedstawiciel załogi W. M. i pełnomocnik spółki ds. personalnych A. R..

Pracownicy otrzymujący bony lub paczki na dzieci nie składali indywidualnie wniosków o pomoc. Wniosek o przyznanie świadczenia z ZFŚS w imieniu wszystkich pracowników składał przedstawiciel załogi W. M..

Wszyscy pracownicy (z wyjątkiem osób, które nie przepracowały 12 miesięcy) otrzymywali świadczenie w jednakowej kwocie, a pracownicy zatrudnieni krócej niż 12 miesięcy – w wysokości proporcjonalnej do ilości przepracowanych miesięcy.

Informacje o sytuacji rodzinnej i majątkowej pracowników pochodziły od przedstawiciela załogi.

Zainteresowany R. S. otrzymał świadczenia z ZFŚS w postaci przedpłaconych bonów SODEXO w grudniu 2008 roku – 500,00 zł, w grudniu 2009 roku, w grudniu 2010 roku i w grudniu 2011 roku – w wysokości po 1.000,00 zł, a nadto paczki świąteczne dla dziecka o wartości 300,00 zł – w grudniu 2008 roku, 220,00 zł – w grudniu 2009 roku, po 300,00 zł – w grudniu 2010 i 2011 roku.

Od ww. kwot pracodawca nie odprowadził składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, wypadkowe oraz ubezpieczenie zdrowotne.

Pracownicy (...) Sp. z o.o. w S., w tym R. S., nie składali – w odniesieniu do świadczeń objętych przedmiotowymi decyzjami – wniosków

o przyznanie świadczeń z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych w związku ze świętami Bożego Narodzenia. W latach 2007-2011 pracownicy płatnika nie informowali też formalnie pracodawcy o swojej sytuacji materialnej i życiowej.

Na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie Sąd Okręgowy w S. uznał, że odwołanie płatnika składek nie zasługiwało na uwzględnienie.

Istotą zaistniałego w sprawie sporu było ustalenie i rozstrzygnięcie, czy przekazane przez płatnika składek zainteresowanym świadczenia ze środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych stanowiły podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne oraz ubezpieczenie zdrowotne.

Sąd I instancji za punkt wyjścia swych rozważań przyjął art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015, poz. 121), zgodnie z którym podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne

i rentowe ubezpieczonych wymienionych w art. 6 ust. 1 pkt 1-3 i pkt 18a stanowi przychód, o którym mowa w art. 4 pkt 9 i 10, z zastrzeżeniem ust. 1a i 2, ust. 4 pkt 5

i ust. 12. Ponadto, zgodnie z treścią art. 81 ust. 1 i 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r.

o świadczeniach z opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U.

z 2015 r., nr 581 ze zm.), do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne stosuje się przepisy określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe.

Art. 4 pkt 9 ustawy systemowej zawiera definicję legalną pojęcia „przychód”, które należy rozumieć jako przychody w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu: zatrudnienia w ramach stosunku pracy, pracy nakładczej, służby, wykonywania mandatu posła lub senatora, wykonywania pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania, pobierania zasiłku dla bezrobotnych, świadczenia integracyjnego i stypendium wypłacanych bezrobotnym oraz stypendium sportowego, a także z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności oraz umowy agencyjnej lub umowy zlecenia, jak również z tytułu współpracy przy tej działalności lub współpracy przy wykonywaniu umowy oraz przychody z działalności wykonywanej osobiście przez osoby należące do składu rad nadzorczych, niezależnie od sposobu ich powoływania. Przychodami są więc otrzymane lub postawione do dyspozycji podatnika w roku kalendarzowym pieniądze i wartości pieniężne oraz wartość

otrzymanych świadczeń w naturze i innych nieodpłatnych świadczeń (art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, Dz. U. z 2012 r., poz. 361 ze zm.).

Zgodnie zaś z art. 12 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, za przychody ze stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej oraz spółdzielczego stosunku pracy uważa się wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężną świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty, bez względu na źródło finansowania tych wypłat i świadczeń, a w szczególności: wynagrodzenia zasadnicze, wynagrodzenia za godziny nadliczbowe, różnego rodzaju dodatki, nagrody, ekwiwalenty za niewykorzystany urlop i wszelkie inne kwoty niezależnie od tego, czy ich wysokość została z góry ustalona, a ponadto świadczenia pieniężne ponoszone za pracownika, jak również wartość innych nieodpłatnych świadczeń lub świadczeń częściowo odpłatnych. Jednocześnie na podstawie § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz.U Nr 161, poz. 1106 ze zm.), z podstawy wymiaru składek wyłączono świadczenia finansowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych.

W przedmiotowej sprawie bezspornym pozostawało, że w okresie objętym zaskarżonymi decyzjami organu rentowego płatnik wydawał nieodpłatnie pracownikom bonony oraz paczki świąteczne z okazji Świąt Bożego Narodzenia, a źródłem finansowania tych świadczeń były środki zgromadzone w Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych. Koniecznym było zatem ustalenie, czy owe świadczenia miały charakter pomocy socjalnej udzielanej pracownikom, czy też były dodatkowym ich przychodem wynikającym ze stosunku pracy, a co za tym idzie stanowiły podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne.

W tym celu Sąd Okręgowy dokonał analizy przepisów ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (t.j. Dz. U. z 1996 r., nr 70, poz. 353) pod kątem realizacji jej postanowień przez płatnika składek.

Wskazana wyżej ustawa w art. 2 pkt 1 definiuje działalność socjalną, wskazując że należy pod tym pojęciem rozumieć usługi świadczone przez pracodawców na rzecz różnych form wypoczynku, działalności kulturalno-oświatowej, sportowo-rekreacyjnej, opieki nad dziećmi w żłobkach, klubach dziecięcych, przedszkolach oraz innych formach wychowania przedszkolnego, udzielanie pomocy materialno-rzeczowej lub finansowej, a także zwrotnej lub bezzwrotnej pomocy na cele mieszkaniowe na warunkach określonych umową.

Na gruncie tylko tej definicji, ocenianej w oderwaniu od pozostałych przepisów ustawy, można byłoby więc teoretycznie uznać, że wydanie pracownikom bononów towarowych jest formą udzielania pomocy materialno-rzeczowej, o jakiej mowa

w tym przepisie. Jednakże zdaniem Sądu Okręgowego taki sposób rozumowania prowadziłby do pominięcia podstawowej zasady dysponowania środkami funduszu, wyrażonej w art. 8 ust. 1 omawianej ustawy. Stosownie do treści tej zasady przyznawanie ulgowych świadczeń i wysokość dopłat z funduszu powinny być uzależnione od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby korzystającej z funduszu. Art. 8 ust. 1 powołanej ustawy nie przewiduje w tym zakresie żadnych wyjątków i nawet regulamin zakładowego funduszu świadczeń socjalnych nie może zmienić tej zasady, bowiem stosownie do treści ust. 2 tego artykułu – w regulaminie ustalonym zgodnie z art. 27 ust. 1 albo z art. 30 ust. 5 ustawy o związkach zawodowych pracodawca określa zasady i warunki korzystania

z usług i świadczeń finansowanych z Funduszu, z uwzględnieniem ust. 1, oraz zasady przeznaczania środków Funduszu na poszczególne cele i rodzaje działalności socjalnej. Natomiast pracodawca, u którego nie działa zakładowa organizacja związkowa, uzgadnia regulamin z pracownikiem wybranym przez załogę do reprezentowania jej interesów.

Wobec powyższych ustaleń co do stanu prawnego przyjąć należy, że pracodawca nie może ustalić warunków przyznawania ulgowych świadczeń i ich wysokości

z pominięciem naczelnej zasady określonej w ust. 1 tego przepisu, z której wynika, że przyznawanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z Funduszu są uzależnione wyłącznie od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu. Ustawa o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych nie upoważnia

do tworzenia takich zasad podziału środków funduszu socjalnego, które pozostawałyby w sprzeczności z jej art. 8 ust. 1 – z tego przepisu zaś wynika wyraźne powiązanie zasady korzystania z ulgowych usług i świadczeń z sytuacją życiową, rodzinną i materialną osób uprawnionych. W konsekwencji świadczenia wypłacone przez pracodawcę z pominięciem owej zasady podstawowej nie mogą być ocenione w sensie prawnym jako świadczenia socjalne, nie mogą więc korzystać z uprawnień przyznanych tym świadczeniom przez system ubezpieczeń społecznych. Taka sytuacja wystąpiła właśnie w niniejszej sprawie.

Sąd orzekający, mając na uwadze specyfikę postępowania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych oraz fakt, że powstały spór dotyczył wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne, uznał, iż przy rozstrzygnięciu niniejszej sprawy zasadnicze znaczenie powinna znaleźć zasada wyrażona w art. 6 kc, zastosowana odpowiednio w postępowaniu z zakresu ubezpieczeń społecznych.

Przenosząc powyższą regułę na grunt niniejszego sporu Sąd Okręgowy uznał, że to odwołująca się, zaprzeczając twierdzeniom organu ubezpieczeniowego, który na podstawie przeprowadzonego postępowania kontrolnego dokonał niekorzystnych dla niej ustaleń, winna w postępowaniu przed sądem nie tylko podważyć trafność poczynionych w ten sposób ustaleń dotyczących obowiązku ubezpieczeń społecznych, ale również, nie ograniczając się do polemiki z tymi ustaleniami, wskazać na okoliczności i fakty znajdujące oparcie w materiale dowodowym, z których możliwym byłoby wyprowadzenie wniosków i twierdzeń zgodnych z jej stanowiskiem reprezentowanym w odwołaniu od decyzji.

Zdaniem Sądu I instancji płatnik nie wykazał, że przyznając świadczenia z ZFŚS kierował się kryteriami, o jakich mowa w art. 8 ust. 1 ustawy. Ponadto, płatnik swoje wnioski dowodowe ograniczył jedynie do dowodów z dokumentów, które były uprzednio przedmiotem kontroli i zawarte zostały w dokumentacji organu, nie przejawiając żadnej dalszej inicjatywy dowodowej.

Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że w przypadku przyznania z okazji świąt Bożego Narodzenia przedpłaconych bonów SODEXO oraz paczek świątecznych dla pracowników oddziału spółki w W. oraz dla dzieci pracowników (do 15. roku życia), to nie mogło być mowy o uzależnieniu przyznania prawa do tych świadczeń od sytuacji rodzinnej, życiowej i materialnej pracowników, skoro świadczenia te przyznawano wszystkim pracownikom, a jedynym kryterium różnicującym kwotę była długość zatrudnienia poszczególnych pracowników w (...) Sp. z o.o. w S. (świadczenie w pełnej wysokości wypłacono pracownikom zatrudnionym powyżej 12 miesięcy, osobom pracującym krócej niż 12 miesięcy przyznawano świadczenie proporcjonalnie do ilości przepracowanych miesięcy, osobom zatrudnionym na okres próbny świadczenia nie przyznawano). Powyższe jednoznacznie wynikało ze znajdujących się w aktach kontroli zestawień przyznanych świadczeń z ZFŚS. Brak jest w świetle przedstawionej przez płatnika dokumentacji jakichkolwiek danych określających, czy i na jakiej podstawie płatnik dokonywał różnicowania sytuacji pracowników. Z zeznań W. M. (przedstawiciela załogi u płatnika) oraz A. R. (pełnomocnik ds. personalnych u płatnika) wynika, że wszystkie zatrudnione w spółce osoby uprawnione były do świadczeń z ZFŚS w jednakowej wysokości.

W oparciu o zgromadzone środki dowodowe Sąd ustalił nadto, że pracownicy płatnika przed przyznaniem świadczeń z ZFŚS, nie składali zarówno wniosku o wypłatę świadczenia, jak i zaświadczenia o dochodach swojej rodziny, choć zgodnie z obowiązującym u płatnika regulaminem z 2007 roku mieli taki obowiązek.

Zdaniem Sądu Okręgowego, powyższe wskazuje jednoznacznie, że pracodawca wypłacał świadczenia z ZFŚS bez względu na to, jaka była indywidualna sytuacja życiowa i materialna danej osoby oraz czy posiadała ona szczególne potrzeby. Nie sposób przy tym przyjąć, że sytuacja wszystkich uprawnionych była jednakowa, biorąc pod uwagę, że uprawnionych było kilkadziesiąt osób.

Ponadto, uwadze Sądu I instancji nie uszło, że przepis określający kryteria socjalne jest ogólnikowy i nie zawiera żadnych wskazówek dotyczących gromadzenia informacji o stanie majątkowym, sytuacji rodzinnej czy dochodach osób uprawnionych. Niewątpliwie częściowe informacje o stanie rodzinnym będą wynikać z dokumentów zgromadzonych

w aktach osobowych pracownika czy w zgłoszeniach do ubezpieczenia społecznego.

W pozostałym zakresie właściwym sposobem zdobycia informacji o sytuacji osób uprawnionych mogą być ich oświadczenia. Oświadczenia takie mogą być składane w dowolnej formie, ale możliwe jest też określenie przez pracodawcę ich wzoru czy choćby tylko zakresu informacji, jakie powinny być w nich zawarte. Winno z nich każdorazowo wynikać, jaka jest - konkretnie - sytuacja materialna, życiowa i rodzinna każdego z pracowników. Takich informacji pracodawca jednak nie posiadał.

Sąd Okręgowy nie negował faktu, że z uwagi na długoletni staż pracy niektórych pracowników oraz stosunkowo małą ilość zatrudnionych osób (około 40), zarówno płatnik składek jak i przedstawiciel pracowników W. M. mogli znać ogólną sytuację większości pracowników. Wiedzy tej jednak nie sposób uznać za szczegółową i z pewnością nie dotyczyła ona wszystkich pracowników. Posiadanie ogólnej wiedzy o sytuacji materialnej i osobistej większości pracowników, nie zwalniało pracodawcy z obowiązku każdorazowego indywidualnego analizowania sytuacji każdego pracownika przed przyznaniem pomocy z ZFŚŚ. Sytuacja materialna i osobista pracowników z natury rzeczy ma charakter dynamiczny i zmienny, co powinno znaleźć odzwierciedlenie

w zróżnicowaniu pomocy przyznawanej każdego roku pracownikom z Funduszu. Indywidualna analiza sytuacji pracownika powinna być przeprowadzona każdorazowo i szczegółowo przed przyznaniem świadczeń z ZFŚŚ, co w niniejszej sprawie nie miało miejsca. Ważne jest bowiem, aby przed przyznaniem świadczenia z Funduszu pracodawca rzeczywiście uzależnił samo przyznanie świadczenia, a następnie jego wysokość od sytuacji socjalnej pracownika. Nadto samo posiadanie wiedzy na temat sytuacji osobistej pracowników, nie oznacza - jak chce skarżący - iż wypłacone tymże pracownikom z ZFŚŚ świadczenia spełniały kryteria socjalne. Nawet jeżeli zatem pracodawca posiadał wiedzę na temat sytuacji pracowników, to wiedza ta nie znalazła jakiegokolwiek przełożenia na wysokość przyznawanych im świadczeń z ZFŚŚ. Pracodawca przyznał im świadczenia z okazji Świąt Bożego Narodzenia w takiej samej wysokości. W ocenie sądu nie jest prawdopodobne, ażeby wszyscy zatrudnieni u wnioskodawcy pracownicy pozostawali w podobnej sytuacji materialnej, życiowej i rodzinnej.

Świadczenia z funduszu powinni uzyskiwać pracownicy, których sytuacja socjalna jest najgorsza, a ci których sytuacja życiowa, rodzinna i materialna została uznana za dobrą mogą otrzymać z tego funduszu świadczenia w niższej wysokości lub też mogą ich w ogóle nie otrzymać. Zdaniem Sądu orzekającego pracodawca w ogóle nie różnicował sytuacji pracowników, skoro uważał, że niemal wszystkie zatrudnione u niego osoby - bez względu na to, ile zarabiały, ile osób liczyła ich rodzina, jaka była struktura tej rodziny (małżeństwo bezdzietne, małżeństwo z dziećmi, wdowa/wdowiec lub osoba stanu wolnego z dziećmi itp.), jaki był dochód w przeliczeniu na jednego członka rodziny, a nadto jaka była indywidualna sytuacja życiowa i materialna danej osoby oraz czy posiadała ona szczególne potrzeby - otrzymywały środki pieniężne o identycznej wartości. Zauważyć należy, że nie sposób przyjmować, iż sytuacja dwóch osób pracujących w tym samym zakładzie pracy jest identyczna. W świetle zasad logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego nie może budzić wątpliwości, że wpływ na to ma szereg okoliczności ubocznych, choćby wskazywana wcześniej sytuacja rodzinna. Inna będzie bowiem sytuacja osób stanu wolnego, inny osób zamężnych (żonatych) bez dzieci, a jeszcze inny małżonków z dziećmi. Nie ulega wątpliwości, że na sytuację materialną i socjalną każdej rodziny wpływa też to, z ilu członków się składa, w jakim są oni wieku, czy pracują lub mają inne źródła dochodów, w jakiej wysokości, jakie mają zobowiązania (np. kredyty komercyjne itp.), w końcu czy są osobami zdrowymi, czy chorują. W związku z tym nie sposób uznać, że dwie osoby uzyskujące u danego pracodawcy takie samo wynagrodzenie mają identyczną lub chociażby zbliżoną sytuację życiową. W takich okolicznościach nie można w ogóle mówić, by płatnik kierował się jakimkolwiek kryterium socjalnym.

Stanowisko płatnika, iż rzeczywisty zakres pomocy udzielanej poszczególnym pracownikom był różny (mimo wypłacania nominalnie takich samych kwot) zależnie od wysokości płaconego przez poszczególne osoby podatku dochodowego, a tym samym, że w takiej sytuacji pracodawca stosował jako kryterium socjalne kryterium progu podatkowego nie zasługuje na uwzględnienie. Brak jest podstaw do uznania, że pracodawca wypłacając sporne

świadczenia rzeczywiście uwzględnił – na etapie przyznawania świadczeń – wskazane kryterium. W ocenie Sądu I instancji,

w powyższym zakresie, płatnik posługuje się argumentacją natury ogólnej - bez wykazania jej związku z sytuacją pracowników będących zainteresowanymi w niniejszej sprawie. Podobnie ocenić należy argumentację dotyczącą dodatkowych świadczeń przyznawanych pracownikom oddziału spółki w W.. Przyznawanie tych świadczeń nie wynikało bowiem z badania sytuacji rodzinnej i majątkowej poszczególnych osób zatrudnionych w tym oddziale, lecz miało charakter powszechny związany jedynie z faktem zatrudnienia w tym miejscu.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy uznał, że świadczenia wypłacone przez płatnika stanowią przychód w rozumieniu art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 roku

o podatku dochodowym od osób fizycznych, stanowiący podstawę wymiaru składek (art. 18 ust. 1 ustawy systemowej w związku z § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. oraz art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r.

o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych) i oddalił odwołanie płatnika jako bezzasadne.

Z wyrokiem Sądu Okręgowego w Szczecinie nie zgodził się płatnik, zaskarżając rozstrzygnięcie w całości.

Pełnomocnik płatnika zarzucił wyrokowi:

1) naruszenie prawa materialnego:

a) art. 18 ust. 1 w zw. z art. 4 pkt 9 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z § 1 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej

z dnia 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe przez przyjęcie, że świadczenia przyznane pracownikom (...) Sp. z o.o. w latach 2007-2011 r. jako pomoc w organizacji Świąt Bożego Narodzenia w postaci m.in. zasilenia kart przedpłaconych (bonów) SODEXO oraz paczek świątecznych dla dzieci pracowników do lat 15 stanowią przychód tych pracowników w rozumieniu tych przepisów, który wliczany jest do podstawy wymiaru składek ubezpieczenia społecznego i zdrowotnego;

b) § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe przez niezastosowanie tego przepisu

i uznanie, że przepis ten nie będzie miał zastosowania do tej sprawy;

c) art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (t.j. Dz. U. z 1996 r., nr 70, poz. 353) poprzez błędną wykładnię słów „działalność socjalna” wskazanych w tym przepisie w ramach definicji działalności socjalnej, pod którą należy rozumieć też m.in. „udzielanie pomocy materialnej – rzeczowej i finansowej” pracownikom i uznanie, że przekazywanie pracownikom płatnika składek w latach 2007-2011 r. na pomoc w organizacji Świąt Bożego Narodzenia kart przedpłaconych (bonów) SODEXO oraz paczek świątecznych dla dzieci pracowników do lat 15 nie stanowi działalności socjalnej w rozumieniu definicji działalności socjalnej wskazanej w tym przepisie i tym samym uznanie, że kwoty przekazane pracownikom

z tego tytułu powinny być dodatkowo obciążone składkami ubezpieczenia społecznego

i zdrowotnego jako przychód pracowników ze stosunku pracy;

d) art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy o ZFŚS poprzez błędną wykładnię słowa „pomoc” wskazanego w tym przepisie w ramach definicji działalności socjalnej, pod którą należy rozumieć też m.in. „udzielanie pomocy materialnej - rzeczowej i finansowej” pracownikom i uznanie za organem rentowym, że jako „pomoc” w rozumieniu tego przepisu do analizy wystąpienia kryteriów z art. 8 ust. 1 i 2 ustawy o ZFŚS należy przyjąć kwotę brutto przekazywanych świadczeń z ZFŚS przed potrąceniem podatku dochodowego, a nie kwotę netto środków

z ZFŚS przeznaczonych bezpośrednio do wypłaty pracownikowi „na rękę” na wydatki związane z organizacją Świąt Bożego Narodzenia co spowodowało, że Sąd w wyroku uznał, iż wypłacane świadczenia były jednakowe dla każdego

pracownika, w sytuacji gdy na rękę - netto, realna pomoc poszczególnym pracownikom na organizację Świąt Bożego Narodzenia (po potrąceniu z tych kwot podatku dochodowego zgodnie z przepisami podatkowymi) była różna w zależności od wysokości zarobków, liczby dzieci w danej rodzinie pracownika do 15 roku życia oraz zarobków na danym stanowisku (pracownicy produkcji w Oddziale Płatnika w W. zarabiający mniej niż w Centrali Płatnika w S.);

e) art. 2 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 8 ust. 1 ustawy o ZFŚS poprzez przyjęcie do analizy czy zastosowano kryterium majątkowe kwoty brutto świadczeń wypłacanych z ZFŚS w postaci bonów SODEXO i paczek dla dzieci pracowników i uznanie przez Sąd, że potrącona kwota podatku dochodowego na rzecz Skarbu Państwa (różnica pomiędzy kwota brutto a netto - na rękę dla pracownika) z wypłaconych kwot z ZFŚS pracownikom stanowi „pomoc” tym pracownikom w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy o ZFŚS, a nie należność i przysporzenie Skarbu Państwa.

Zdaniem apelującego Sąd orzekający dokonał tym samym błędnej wykładni słowa „pomoc” uznając, że potrącony podatek dochodowy na rzecz Skarbu Państwa

z wypłaconej kwoty z ZFŚS pracownikowi stanowi dla pracownika „pomoc” na organizację Świąt Bożego Narodzenia w sytuacji, gdy pracownik kwoty potrąconego podatku nigdy nawet nie widział, a co dopiero miałby z niej skorzystać na wydatki na organizację Świąt Bożego Narodzenia. Tym samym Sąd błędnie przyjął, że do analizy czy kwota została przeznaczona na cel socjalny i czy nastąpiło zróżnicowanie wypłaconych środków poszczególnym pracownikom należy przyjąć kwotę brutto wypłaconego świadczenia z ZFŚS, przed potrąceniem podatku dochodowego na rzecz Skarbu Państwa,

a nie kwotę netto stanowiącą realną pomoc pracownikom na cel jakim była organizacja Świąt Bożego Narodzenia;

f) art. 2 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 8 ust. 1 ustawy o ZFŚS poprzez błędną wykładnię tych przepisów, sprzeczną z jej literalnym brzmieniem i przyjęcie, że aby spełnić definicję działalności socjalnej w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 1 tej ustawy powinny być zastosowane kryteria wskazane w art. 8 ust. 1 tej ustawy w sytuacji, gdy racjonalny ustawodawca w art. 2 ust. 1 pkt 1 (definicji działalności socjalnej) nie odwołuje się, wskazując na „udzielanie pomocy materialnej - rzeczowej lub finansowej” do art. 8 ust. 1 ustawy o ZFŚS, tym samym zdaniem płatnika Sąd dokonał błędnej wykładni, zawężającej pojęcie „działalności socjalnej” wskazanej w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy o ZFŚS uznając, że działalnością tą jest jedynie pomoc spełniająca kryteria wskazane w art. 8 ust. 1 ustawy o ZFŚS, w sytuacji gdy racjonalny ustawodawca takiego ograniczenia do art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy o ZFŚS nie wprowadza. Wbrew ustaleniu Sądu, art. 8 ust. 1 pkt 1 ustawy o ZFŚS wskazuje jedynie sposób rozdziału środków z ZFŚS, ale nie oznacza, że niezachowanie tego sposobu wpływa na rozumienie pojęcia działalności socjalnej z art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy o ZFŚS i należy uznać, że taka działalność nie jest działalnością socjalną w rozumieniu tego przepisu.

Zdaniem apelującego niezachowanie kryterium z art. 8 ust. 1 ustawy o ZFŚS może być podstawą do żądania zwrotu tych świadczeń od pracownika zgodnie z ustawą

o związkach zawodowych oraz zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy o ZFŚS, a nie oznacza, że sankcją niezachowania tego przepisu jest wyłączenie przeznaczonych środków

z definicji „działalności socjalnej” z art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy o ZFŚS. Sąd I instancji

w zaskarżonym wyroku uznał, że przeznaczenie środków dla pracowników na organizację Świąt Bożego Narodzenia jest działalnością socjalną, ale traci ten walor, gdy nie zostało zachowane kryterium z art. 8 ust. 1 ustawy o ZFŚS w sytuacji, gdy definicja działalności socjalnej z art. 2 ust. 1 pkt 1 tej ustawy nie zawiera odniesienia do jej art. 8 ust. 1, tym samym wykładnia zawężająca definicji działalności socjalnej jest sprzeczna z literalną wykładnią tego przepisu, przyjmując racjonalnego ustawodawcę, i zdaniem apelującego Sąd dokonał błędnej zawężającej wykładni pojęcia „działalności socjalnej”, utożsamiając ją z zachowaniem kryteriów rozdziału środków wskazanych w art. 8 ust. 1

i wyinterpretowując pozaustawową sankcję niezachowania kryteriów z tego przepisów, która według zaskarżonego wyroku jest rzekomo wyłączeniem tych środków z hipotezy art. 2 ust. 1 pkt 1 t.j. z definicji „działalności socjalnej”;

g) art. 8 ust. 1 ustawy o ZFŚS przez uznanie, że apelujący nie wypełnił kryteriów

z tego przepisu, przyznając bony przedpłacone SODEXO oraz paczki świąteczne dla dzieci pracowników w sytuacji, gdy kwoty netto przeznaczone na organizację Świąt Bożego Narodzenia przeznaczone poszczególnym pracownikom były różne i były zależne od zarobków danego pracownika i jego rodziny (potrącany odpowiednio większy podatek 32 % od wypłacanych kwot po przekroczeniu progu podatkowego – zachowano kryterium majątkowe), a paczki uzależnione zostały od posiadania dzieci do 15. roku życia (kryterium rodzinne), dodatkowe paczki dla pracowników w Oddziale płatnika w W. z uwagi na najniższe zarobki osób tam pracujących w stosunku do reszty pracowników, w szczególności tych pracujących w Centrali w S. (kryterium majątkowe);

h) art. 65 § 1 Kodeksu cywilnego w zw. z § 8 lit. e Regulaminu ZFŚS w (...) Sp. z o.o. w zw. z art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy o ZFŚS w zw. z art. 8 ust. 1 ustawy o ZFŚS poprzez uznanie, że treść tego Regulaminu jest sprzeczna z ustawą o ZFŚS w sytuacji, gdy § 8 lit. e wskazujący na jakie cele są przeznaczone u płatnika środki z ZFŚS: „pomoc rzeczowa i finansowa” stanowi uszczegółowienie art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy o ZFŚS t.j. definicji działalności socjalnej: „udzielanie pomocy materialnej - rzeczowej lub finansowej”.

i) art. 65 § 1 Kodeksu cywilnego w zw. z § 8 lit. e Regulaminu ZFŚS w (...) Sp. z o.o. poprzez błędną wykładnię słów „pomoc rzeczowa i finansowa”, w szczególności spójnika łączącego te dwa rodzaje pomocy i uznanie, że rozpatrywanie kryterium majątkowego, rodzinnego i życiowego w odniesieniu środków przeznaczonych na ten sam cel w danym roku 3 rodzajów pomocy pracownikom może być rozpatrywane rozdzielnie t.j. osobno dla pomocy rzeczowej (paczki dla dzieci pracowników i pracowników w W.) oraz osobno dla pomocy finansowej (bony SODEXO) w sytuacji, gdy z treści w/w Regulaminu, jak i z materiału dowodowego wynika, że na jeden cel (w tym przypadku organizację Świąt Bożego Narodzenia) zostały przeznaczone środki w ramach zarówno pomocy rzeczowej, jak i finansowej i należy te 3 rodzaje pomocy, badając kryteria z art. 8 ust. 1 rozpatrywać łącznie z uwagi na spójnik „i” w tym Regulaminie, a nie oddzielnie. Tym samym Sąd Okręgowy nieprawidłowo zastosował § 8 lit. e Regulaminu i oddzielnie dla każdej pomocy czy to finansowej, czy rzeczowej rozpatrywał spełnienie kryterium majątkowego i rodzinnego w sytuacji, gdy środki te były przeznaczone na ten sam cel – organizację Świąt, zatem spełnienie kryterium majątkowego i rodzinnego z art. 8 ust. 1 ustawy o ZFŚS powinno być rozpatrywane zgodnie z treścią § 8 lit. e Regulaminu – analiza spełnienia kryterium powinna dotyczyć zsumowanych świadczeń rzeczowych i finansowych na ten sam cel i dopiero po zsumowaniu wszystkich tych świadczeń na poziomie kwoty netto zgodnie z definicją pomocy z art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy o ZFŚS powinno badać się, czy nastąpiło zróżnicowanie kwot przyznanych poszczególnym pracownikom w zależności od ich sytuacji życiowej, majątkowej i rodzinnej. Błędna wykładnia przepisów Regulaminu ZFŚS (...) Sp. z o.o. doprowadziła do uznania, że apelujący, przyznając pomoc swoim pracownikom, nie spełnił kryteriów z art. 8 ust. 1 ustawy o ZFŚS przy rozdziale środków z ZFŚS pomimo, że nawet z materiału dowodowego (zeznania świadków – osób uczestniczących przy rozdziale środków z ZFŚS u płatnika, oświadczenie ówczesnego prezesa zarządu Spółki) wynika, że płatnik rozdzielając środki z ZFŚS i przyznając 3 rodzaje świadczeń na ten sam cel – organizację Świąt Bożego Narodzenia – badał spełnienie kryterium z art. 8 ust. 1 na poziomie kwot netto wypłacanych pracownikom, analizując łącznie zsumowane kwoty świadczeń rzeczowych i finansowych wypłacanych danym pracownikom na ten sam cel – organizację Świąt Bożego Narodzenia;

2) naruszenie przepisów postępowania mogące mieć istotny wpływ na wynik sprawy:

a) art. 233 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego przez dokonanie sprzecznej z tym przepisem oceny zgromadzonych dowodów poprzez:

- newszechstronną analizę dowodów z zeznań świadka W. M. i A. R. i przyjęcie, że środki z ZFŚS w latach 2007-2011 były u płatnika rozdzielane i wypłacane pracownikom w jednakowej wysokości w sytuacji, gdy z zeznań tych świadków wynika, iż środki te były wypłacane w różnych wysokościach

z uwzględnieniem kryterium socjalnego, a analiza spełnienia tego kryterium była dokonywana przy udziale ówczesnego prezesa Spółki, M. K., na poziomie kwot netto czyli kwot bezpośrednio wypłacanych pracownikom po potrąceniu podatku dochodowego, z uwagi na treść definicji działalności socjalnej z art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy o ZFŚS, a w szczególności wykładni pojęcia słowa „pomoc” zawartego w tej definicji jako pomoc pracownikom, a nie Skarbowi Państwa, co mogło mieć wpływ na treść wyroku

i przyjęcie przez Sąd, że nie zostało spełnione kryterium z art. 8 ust. 1 ustawy o ZFŚS i spowodowało to oddalenie odwołań;

- newszechstronną analizę dowodów z zeznań świadka W. M. i A. R. i przyjęcie, że należy oddzielnie analizować spełnienie kryterium z art. 8 ust. 1 ustawy o ZFŚS w sytuacji, gdy z zeznań tych świadków wynika, że płatnik łącznie rozpatrywał spełnienie kryterium socjalnego dla wszystkich świadczeń rzeczowych

i finansowych sumowanych łącznie kwot netto tych świadczeń wypłacanych poszczególnym pracownikom z uwagi na przeznaczenie tych świadczeń na jeden i ten sam cel – pomoc pracownikom przy organizacji Świąt Bożego Narodzenia;

- newszechstronną analizę dowodów z zeznań w/w świadków i przyjęcie, że płatnik nie znał sytuacji majątkowej i rodzinnej swoich pracowników, gdy

z zeznań świadków wynika, że płatnik był zapoznany z listą płac pracowników, była prowadzona lista dzieci do 15. roku życia u płatnika oraz otrzymywał on od pracowników oświadczenia o wspólnym rozliczeniu z małżonkiem rocznego podatku dochodowego PIT, co wpływało na różnicowanie wysokości potrącanych zaliczek na ten podatek, w tym zaliczek potrącanych od kwot wypłacanych z ZFŚS na organizację Świąt Bożego Narodzenia przez poszczególnych pracowników, z uwagi na brak zwolnienia od podatku dochodowego tych kwot co do bonów SODEXO i paczek dla dzieci;

- przyjęcie, że brak składania przez pracowników oświadczeń o stanie majątkowym i rodzinnym zgodnie z Regulaminem ZFŚS w (...) Sp. z o.o. uniemożliwia zastosowanie kryterium z art. 8 ust. 1 ustawy o ZFŚS w sytuacji, gdy wiedza na temat sytuacji majątkowej i rodzinnej pracowników pochodziła u płatnika z innych źródeł i umożliwiała ona zastosowanie kryterium socjalnego na poziomie wypłacanych pracownikom łącznie kwot netto ze wszystkich świadczeń wypłacanych na ten sam cel – organizację Świąt Bożego Narodzenia;

- newszechstronną analizę materiału dowodowego i pominięcie dowodu z dokumentu – oświadczenia ówczesnego Prezesa zarządu (...) Sp. z o.o. i oświadczenia płatnika dotyczącego uwzględnienia i zastosowania kryteriów z art. 8 ust. 1 ustawy o ZFŚS w niniejszej sprawie. Sąd w uzasadnieniu nie wyjaśnił dlaczego pominał ten istotny dowód;

b) art. 328 § 2 Kodeksu postępowania cywilnego poprzez niewyjaśnienie przyczyn, dla których Sąd odmówił wiarygodności dowodom z dokumentów i zeznań świadków

w zakresie spełnienia kryterium z art. 8 ust. 1 ustawy o ZFŚS i niewyjaśnienie podstawy prawnej t.j. wykładni słowa: „pomoc” z art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy o ZFŚS i § 8 lit. e Regulaminu ZFŚS (...) Sp. z o.o. pomimo, że na istotność przeprowadzenia wykładni tych przepisów wskazywał płatnik w swoich pismach w toku postępowania sądowego, co spowodowało, że nie otrzymał on odpowiedzi w treści uzasadnienia wyroku, dlaczego według Sądu zastosowanie kryteriów z art. 8 ust. 1 ustawy o ZFŚS na poziomie wypłacanych pracownikom kwot netto, a nie brutto z ZFŚS i przy łącznej analizie sumy wszystkich świadczeń wypłaconych na ten sam cel socjalny (organizację Świąt) jest sprzeczne z tym przepisem i konieczne jest potraktowanie tych kwot tak jak wynagrodzenie za świadczenie pracy, a tym samym konieczne będzie żądanie zwrotu części tych kwot od pracowników jako nienależnego świadczenia.

W uzasadnieniu apelacji pełnomocnik płatnika podniósł, że nieprawidłowe są twierdzenia Sądu, iż wypłacone świadczenia nie miały charakteru socjalnego

i stanowiły element wynagrodzenia, bowiem świadczenia te zostały wypłacone ze środków zgromadzonych na rachunku ZFŚS i zgodnie z obowiązującym u pracodawcy Regulaminem (zgodnie z podstawą prawną wskazaną w tym Regulaminie § 8 lit. e

i d), mieściły się w ustawowej definicji działalności socjalnej, ponieważ były przeznaczone na pomoc rzeczową i finansową pracowników, zatem już na tym etapie element wartościujący od jakości pracy odpada i nie jest to składnik wynagrodzenia (wszelkie wyroki powoływane w tym zakresie przez organ są niezasadne), a ponadto cel wypłaty świadczenia z ZFŚS był również socjalny – pomoc w organizacji Świąt Bożego Narodzenia. Nie była to gratyfikacja za wykonywaną pracę lub premia okolicznościowa dla pracowników, niezwiązana z działalnością socjalną. Co więcej, pełnomocnik płatnika wskazał, że organ rentowy nie ma kompetencji ustawowych do kwestionowania, czy środki zostały wydatkowane zgodnie z kryteriami ustawowymi z art. 8 ust. 1, gdyż kompetencje takie stosownie do treści art. 8 ust. 3 posiada jedynie organizacja związkowa. W niniejszym stanie faktycznym wszyscy pracownicy godzili się na taki rozdział środków z ZFŚS, a przedstawiciel pracowników aktywnie uczestniczył w procesie podziału tych środków.

Zdaniem pełnomocnika płatnika Sąd Okręgowy w zaskarżonym orzeczeniu dokonał nieprawidłowej zawężającej wykładni pojęcia „działalność socjalna” i utożsamiał warunki zastosowania tej definicji ze spełnieniem kryterium z art. 8 ust. 1 ustawy o ZFŚS

w sytuacji, gdy art. 2 ust. 1 pkt 1 tej ustawy w żaden sposób nie odwołuje do zastosowania art. 8 ust. 1 przy dokonywaniu wykładni pojęcia „działalność socjalna”. Sąd I instancji nieprawidłowo uznał, że art. 8 ust. 1 ustawy o ZFŚS stanowi element definicji działalności socjalnej w sytuacji, gdy w rzeczywistości określa zasady jak te świadczenia na dany cel socjalny powinny być rozdzielone, z sankcją za nieprawidłowe rozdzielenie wskazaną

w art. 8 ust. 3 ustawy o ZFŚS, a nie w przepisach ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Organ rentowy nie może badać, czy spełnione zostało kryterium z art. 8 ust. 1, gdyż nabywałby wtedy uprawnienia związków zawodowych. Organ może jedynie badać, czy środki zostały przeznaczone na cel socjalny, a w niniejszej sprawie tak było, gdyż zostały wypłacone na pomoc pracownikom przy organizacji Świąt Bożego Narodzenia. Tym samym Sąd dokonał błędnej zawężającej wykładni pojęcia „działalność socjalna” dodając do tej definicji pozaustawową przesłankę spełnienia dodatkowych kryteriów z art. 8 ust. 1 ustawy o ZFŚS, co nie wynika z literalnego brzmienia jej art. 2 ust. 1 pkt 1.

W uzasadnieniu dalszych zarzutów apelacji w zakresie naruszenia przez Sąd I instancji w zaskarżonym wyroku przepisów prawa materialnego i procesowego pełnomocnik płatnika podał, że wypłacając pracownikom świadczenia w latach 2007-2011 z ZFŚS na cele pomocy przy organizacji świąt Bożego Narodzenia płatnik nie tylko spełnił cel socjalny, ale również zastosował kryteria jakie w art. 8 ust. 1 ustawy

o ZFŚS zostały przyjęte do prawidłowego rozdziału środków, tj. kryterium życiowe, majątkowe i rodzinne, przy czym kryterium życiowe było jednakowe dla wszystkich pracowników, gdyż dotyczyło jednej daty i okresu – świąt Bożego Narodzenia

w poszczególnych latach.

Zdaniem apelującego, Sąd nie wyjaśnił w zaskarżonym wyroku dlaczego uznał, że do analizy czy zastosowano kryterium z art. 8 ust. 1 ustawy o ZFŚS należy przyjmować wypłacane kwoty w kwotach brutto a nie netto, skoro z zaliczki odprowadzanej na podatek pracownik nie korzysta, a korzysta Skarb Państwa i nie stanowi to dla niego pomocy, ale realną pomoc stanowi kwota netto. Żaden przepis prawa nie wskazuje, że dla rozważenia czy zastosowano kryterium z art. 8 ust. 1 należy przyjmować kwoty brutto, zatem Sąd uznał, że kwota podatku potrącana na rzecz Skarbu Państwa również pomaga pracownikowi w organizacji Świąt pomimo, że pracownik nigdy tej kwoty nie widział, a co dopiero mówić o skorzystaniu z niej dla siebie i rodziny na jakikolwiek cel.

Zdaniem pełnomocnika płatnika Sąd Okręgowy nie wyjaśnił podstawy prawnej w uzasadnieniu wyroku co spowodowało naruszenie art. 328 § 2 Kodeksu postępowania cywilnego i konieczność sprawdzenia prawidłowości wyroku poprzez wniesienie apelacji.

Ponadto apelujący podniósł, że płatnik przedstawił dowody zarówno

z dokumentów, jak i osobowe świadczące o tym, że osobom najmniej zarabiającym, t.j. pracownikom w oddziale płatnika w W., były dodatkowo przekazywane

z ZFŚS paczki rzeczowe – trzecie świadczenie na cel pomocy przy organizacji świąt. Paczki te zgodnie z art. 21 ust. 1 pkt 67 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych były zwolnione z opodatkowania – nie stanowiły przychodu, nie oznacza to jednak, że można je pominąć przy analizie kryteriów z art. 8 ust. 1 ustawy o ZFŚS do przyznawania

świadczeń z ZFŚS, jak dokonał tego Sąd w zaskarżonym wyroku, pomimo dowodów z zeznań świadków i dowodów z dokumentów – oświadczeń strony, wskazujących jednoznacznie, że przy analizie spełnienia kryteriów z art. 8 ust. 1 były brane pod uwagę łącznie wszystkie 3 świadczenia i wypłacone na tej podstawie kwoty netto pracownikom. Organ rentowy w chwili wydawania decyzji wiedział o tych paczkach (płatnik wskazywał tę okoliczność w zastrzeżeniach do protokołu kontroli), ale fakt ten pominął. Sąd również nie odniósł się do tej kwestii w zaskarżonym wyroku jako łącznie rozpatrywanych świadczeń na jeden cel i potraktował to świadczenie odrębnie.

Płatnik, wbrew twierdzeniom Sądu, powołał dowody z dokumentów i zeznań świadków oraz z oświadczeń płatnika, z których wynika, że w sprawie było analizowane kryterium majątkowe, rodzinne i życiowe pracowników przy rozdziale środków z ZFŚS na poziomie wypłacanych kwot netto pracownikom, oraz z uwzględnieniem łącznie wszystkich 3 świadczeń zarówno rzeczowych, jak i finansowych wypłacanych na ten sam cel – organizację Świąt Bożego Narodzenia. Zdaniem apelującego Sąd I instancji naruszył art. 65 § 1 Kodeksu cywilnego w zw. z § 8 lit. e Regulaminu, z których wynika, że świadczenia rzeczowe i finansowe są wypłacane z ZFŚS. Bardzo ważny jest spójnik „i” użyty w § 8 lit. e Regulaminu, który determinuje wykładnię tego przepisu i wskazuje, że w przypadku wypłaty świadczeń na jeden cel należy analizować łącznie spełnienie kryteriów dla świadczeń zarówno rzeczowych, jak i finansowych, a zatem sumować te świadczenia. Sąd Okręgowy całkowicie pominął wykładnię tego przepisu i pomimo sygnalizacji przez płatnika w pismach procesowych, nie odniósł się do tej kwestii i sformułowania Regulaminu ZFŚS (...) Sp. z o.o. w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku uznając, że analizę spełnienia kryteriów z art. 8 ust. 1 należy prowadzić oddzielnie dla każdego z tych świadczeń pomimo, że zarówno z materiału dowodowego, jak i z treści Regulaminu wynika, że analiza ta była prowadzona łącznie przez płatnika.

Ponadto, zdaniem apelującego, Sąd orzekający dokonał błędnej wykładni słowa „pomoc” użytego w definicji działalności socjalnej w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy o ZFŚS, co wpłynęło na uznanie przez Sąd, że kwoty wypłacane pracownikom z ZFŚS przez płatnika były w jednakowej wysokości, a także pominął dowody osobowe oraz dowody z dokumentów świadczące, że płatnik różnicował kwoty z ZFŚS na poziomie kwot netto, a więc realnej pomocy zgodnie z definicją działalności socjalnej, a nie na poziomie kwoty brutto, która nie spełnia założeń ustawowych definicji działalności socjalnej.

Pełnomocnik płatnika wskazał, że w przedmiotowej sprawie kryterium majątkowe zostało zachowane (mimo braku oświadczeń majątkowych pracowników), gdyż różnicowanie świadczeń oparte było na obiektywnych przesłankach ustawowych m.in. ustawowych progach podatkowych PIT, liczbie dzieci, wysokości dochodu pracowników produkcyjnych w oddziale płatnika W..

Reasumując apelujący podniósł, że niezasadne są ustalenia Sądu, iż wszyscy pracownicy otrzymywali świadczenia w jednakowej wysokości. Takie ustalenia są związane z błędną wykładnią pojęcia „pomoc” i przyjęciem do analizy kwot brutto, a nie kwot netto, a także błędną wykładnią Regulaminu ZFŚS, w którym wyraźnie wskazano, że nie można oddzielnie analizować różnych rodzajów pomocy (rzeczowej i finansowej) przeznaczonej na ten sam cel, dokonując badania spełnienia kryteriów ustawowych z art. 8 ust. 1 ustawy o ZFŚS.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja płatnika nie zasługiwała na uwzględnienie. W ocenie Sądu Odwoławczego, Sąd I instancji właściwie przeprowadził postępowanie dowodowe, w żaden sposób nie uchybiając przepisom prawa procesowego oraz dokonał trafnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, zgodnej z zasadą wyrażoną w art. 233 § 1 k.p.c. Sąd Apelacyjny podzielił zarówno ustalenia faktyczne, jak i rozważania prawne Sądu Okręgowego, rezygnując jednocześnie z ich ponownego szczegółowego

przyczynienia (por. wyroki Sądu Najwyższego z 5 listopada 1998 r. I PKN 339/98, OSNAPiUS 1999/24 poz. 776, z 22 lutego 2010 r. I UK 233/09, Lex nr 585720).

Art. 1 ust. 1 ustawy o ZFŚS określa zasady tworzenia w zakładach pracy zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, zwanego dalej „Funduszem”, i zasady gospodarowania środkami tego Funduszu, przeznaczonego na finansowanie działalności socjalnej organizowanej na rzecz osób uprawnionych do korzystania z Funduszu oraz na dofinansowanie zakładowych obiektów socjalnych, ale przy założeniu, że fundusz został uruchomiony. Bez wątplenia zatem pojęcie „socjalny” utożsamiane jest z zaspokajaniem potrzeb bytowych, materialnych i kulturalnych uprawnionych osób. Z kolei zasady gospodarowania funduszem oznaczają sposób podejmowania decyzji związanych z wydatkowaniem środków finansowych i sposobem ich gromadzenia. Świadczenia socjalne nie są elementem stosunku pracy. Ze środków funduszu finansuje się zatem świadczenia nie wynikające z warunków wynagradzania za pracę oraz niezależne od wyników i jakości wykonywanej pracy. Jedynie te działania, które podejmowane są w interesie pracowników, a nie pracodawcy mieszczą się w ustawowym pojęciu zakładowa działalność socjalna.

Ustawa o ZFŚS definiuje w art. 2 pkt 1, że działalność socjalna to usługi świadczone przez zakłady pracy na rzecz różnych form wypoczynku, działalności kulturalno-oświatowej, sportowo-rekreacyjnej, udzielanie pomocy materialnej - rzeczowej lub finansowej, a także zwrotnej lub bezzwrotnej pomocy na cele mieszkaniowe na warunkach określonych umową. Definicja działalności socjalnej daje zatem pracodawcy możliwość wręczania ze środków funduszu m.in. świadczeń pieniężnych finansowych

z okazji świąt Bożego Narodzenia, czy świąt Wielkanocnych z tytułu zwiększonych wydatków w tym okresie. Warunkiem umożliwiającym ich przyznanie jest zapisanie takich form pomocy w regulaminie funduszu oraz określenie trybu ich przyznawania (czy przyznanie następuje np. na wniosek osoby uprawnionej, czy też z inicjatywy pracodawcy), a to w myśl art. 8 ust. 1 i 2 ustawy o ZFŚS, który stanowi, że przyznawanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z Funduszu uzależnia się od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu; zasady

i warunki korzystania z usług i świadczeń finansowanych z Funduszu, z uwzględnieniem ust. 1, oraz zasady przeznaczania środków Funduszu na poszczególne cele i rodzaje działalności socjalnej określa pracodawca w regulaminie ustalonym zgodnie z art. 27 ust. 1 albo z art. 30 ust. 5 ustawy o związkach zawodowych. Ustawa nie nakazuje pracodawcy formułowania określonych kryteriów, nie formułuje też procedury dysponowania środkami funduszu pozostawiając te kwestie dobrowolnej decyzji pracodawcy. Stawia jedynie wymóg uzależniania świadczeń z funduszu od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej oraz wymóg określenia zasad i warunków korzystania ze środków funduszu. Ustawa o ZFŚS wyklucza bowiem tworzenie zasad podziału funduszu w sprzeczności z art. 8 ust. 1; jest to przepis bezwzględnie obowiązujący. Prawidłowy jest zatem pogląd Sądu Okręgowego, że brzmienie art. 8 ust. 1 ustawy o ZFŚS nie upoważnia do przyznawania osobom uprawnionym prawa do świadczeń socjalnych

w takiej samej wysokości, gdyż przepis ten wyraźnie określa związek pomiędzy wartością przyznawanego świadczenia, a łącznie rozpatrywaną sytuacją życiową, rodzinną i materialną osoby uprawnionej.

W zgodzie z powyższym, za trafną Sąd Apelacyjny uznał konkluzję Sądu I instancji, że pracodawca nie może tworzyć zasad podziału środków funduszu socjalnego, które byłyby sprzeczne z art. 8 ust. 1 ustawy o ZFŚS. Wskazany przepis wyraźnie określa związek pomiędzy wartością przyznawanego świadczenia, a łącznie rozpatrywaną sytuacją życiową, rodzinną i materialną osoby uprawnionej. Nakłada to na przyznających świadczenia obowiązek indywidualnej kwalifikacji wniosków. Przepis określający kryteria socjalne jest jednak ogólnikowy i nie zawiera żadnych wskazówek co do gromadzenia informacji o stanie majątkowym, sytuacji rodzinnej, życiowej czy dochodach osób uprawnionych. W szczególności ustawodawca pozostawiając w tej mierze swobodę pracodawcy i załodze pracowników nie zdefiniował żadnych kryteriów ani progów, jakie winny być brane pod uwagę, a tym samym nie określił sposobu dokumentowania tej sytuacji. Należy mieć przy tym na względzie, że decyzje o każdorazowym przyznaniu pomocy z ZFŚS na określony cel, należą do pracodawcy lub osoby odpowiedzialnej

w imieniu pracodawcy, a swoboda ich podejmowania jest ograniczona uprawnieniami związków zawodowych bądź pracownika wybranego przez załogę do reprezentowania jej interesów.

Mając na uwadze dotychczasowe rozważania, Sąd Apelacyjny wskazuje, że stosownie do granic zakreślonych przez wskazane wyżej przepisy, spółka miała obowiązek samodzielnego sprecyzowania kryteriów socjalnych dla potrzeb przyznawania świadczeń

z ZFŚS. (...), w regulaminie Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych z 2007 r. podstawą przyznania świadczeń z Funduszu uczyniła wniosek uprawnionego pracownika, składany do Służby Socjalnej wraz z oświadczeniem o dochodach na osobę

w rodzinie. Ponadto, przyznanie świadczeń uzależniono od sytuacji życiowej, rodzinnej

i materialnej uprawnionych. Pracownicy płatnika nie składali jednak w rzeczywistości żadnych wniosków o wypłatę świadczeń, jak też zaświadczeń o dochodach rodziny, zaś świadczenia zostały przyznane wszystkim pracownikom. W rozpatrywanej sprawie nie można także mówić o zróżnicowaniu wysokości przyznanej pomocy socjalnej w oparciu o indywidualną sytuację rodzinną, życiową i materialną pracowników, a więc również zainteresowanego, R. S., gdyż każdy pracownik otrzymał pomoc

w kwocie 1000,00 zł, paczki świąteczne dla dzieci pracowników do 15. roku życia, zaś każdy pracownik oddziału w W. dodatkowo paczki świąteczne dla pracowników

w wysokości 200,00 zł. Przyznając bowiem bony SODEXO oraz paczki świąteczne dla pracowników, Spółka nie stosowała w istocie kryteriów socjalnych wskazanych

w art. 8 ust. 1 ustawy o ZFŚS, a w szczególności, jak wskazano wyżej, nie badała sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej pracowników. Płatnik nie wskazał żadnych dowodów, które mogłyby wskazywać czy w ogóle oraz na jakiej podstawie dokonywano zróżnicowania, zaś z zebranego materiału dowodowego jednoznacznie wynikało, że jedynym kryterium przyznawania świadczeń był staż pracy, a konkretnie kryterium pracy powyżej 12 miesięcy oraz poniżej 12 miesięcy (świadczenie przyznawano proporcjonalnie, do przepracowanego czasu albo w pełnej wysokości), którego w żaden sposób nie można uznać za kryterium socjalne w rozumieniu art. 8 ust. 1 cyt. ustawy.

W treści apelacji płatnik wskazał, że kryterium socjalne było rozpatrywane przy określaniu wysokości wypłacanych świadczeń, jednakże Sąd Apelacyjny zważył, iż kryterium przyznania świadczenia niższego, było przekroczenie 85 tys. zł dochodu rocznie. Przy tym żaden z pracowników produkcyjnych nie otrzymywał tak wysokiego wynagrodzenia, by uzyskać dochód roczny w wysokości powyżej 85 tys. zł. Sąd Apelacyjny ustalił, że jedynie kadra kierownicza miała możliwość przekroczyć próg dochodowy, co w konsekwencji prowadzi do wniosku, że kryterium to miało charakter pozorny. Z tej też przyczyny, skutkiem braku zróżnicowania ze względu na kryterium socjalne było przyznanie wszystkim pracownikom pomocy w tej samej wysokości. Należy podkreślić, że pracodawca nie może ustalić warunków pomocy socjalnej według wybranych przez siebie kryteriów, z pominięciem naczelnej zasady wyrażonej w art. 8 ust. 1 ustawy o ZFŚS. Jak wcześniej wskazano, przyznawanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat

z funduszu świadczeń socjalnych zostało uzależnione wyłącznie od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z funduszu świadczeń socjalnych. Wykluczone jest przyznawanie ulgowych usług i świadczeń z funduszu świadczeń socjalnych ogółowi zatrudnionych w tej samej wysokości, według zasady "każdemu po równo". Jest mało prawdopodobne, by dwie osoby uprawnione pozostawały w jednakowej sytuacji materialnej, życiowej i rodzinnej, a tylko taka (lub bardzo zbliżona) pozwalałaby na przyznanie świadczeń w tej samej wysokości (por. wyrok SA w łodzi z 29 października 2015 r. III AUa 304/15, Legalis numer 1360934). Sąd Apelacyjny miał wprawdzie na względzie, że prowadzenie listy dzieci pracowników mogło dawać niejaki obraz o sytuacji rodzinnej pracowników, jednakże stanowi to zaledwie wycinek z całości, jaką tworzy każdorazowa analiza sytuacji rodzinnej, życiowej i materialnej pracowników, w celu przyznania danego świadczenia. Już Sąd I instancji wskazał, że sytuacja ta z natury rzeczy ma charakter dynamiczny i zmienny, co powinno znaleźć odzwierciedlenie

w zróżnicowaniu pomocy przyznawanej każdego roku pracownikom z Funduszu. Indywidualna analiza sytuacji pracownika powinna być przeprowadzona każdorazowo

i szczegółowo przed przyznaniem świadczeń z ZFŚS, co w niniejszej sprawie nie miało miejsca.

Odnosząc się zaś do podnoszonej w apelacji argumentacji w przedmiocie zróżnicowania świadczeń w kwotach netto, Sąd Apelacyjny zaznacza, że stanowisko to jest błędne. Należy podkreślić, że przychodami ze stosunku pracy są oprócz

wynagrodzeń za pracę także inne przysporzenia majątkowe, rzeczowe bądź finansowe otrzymane przez pracownika w związku z łączącym go z pracodawcą stosunkiem pracy. Gdyby nie łącząca strony umowa o pracę, otrzymanie przez pracownika świadczeń z ZFŚS byłoby bowiem niemożliwe. Ich przyznanie jest zatem ściśle związane ze źródłem przychodów określonym w art. 10 ust. 1 pkt 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, tj.

z przychodami ze stosunku pracy. Za przychody ze stosunku pracy uważa się wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężną świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty, bez względu na źródło finansowania tych wypłat i świadczeń,

a w szczególności: wynagrodzenia zasadnicze, wynagrodzenia za godziny nadliczbowe, różnego rodzaju dodatki, nagrody, ekwiwalenty za niewykorzystany urlop i wszelkie inne kwoty niezależnie od tego, czy ich wysokość została z góry ustalona, a ponadto świadczenia pieniężne ponoszone za pracownika, jak również wartość innych nieodpłatnych świadczeń lub świadczeń częściowo odpłatnych. Od tak rozumianych przychodów, pracodawca (płatnik) ma obowiązek obliczyć i pobrać zaliczkę na podatek (art. 31 tej ustawy). Zaliczka jest pobierana od przychodu, w skład którego wchodzi wynagrodzenie i inne przysporzenia majątkowe. Jest to więc część wynagrodzenia za pracę, której nie wypłaca się pracownikowi, co nie znaczy jednak, aby była to część nienależna pracownikowi czy też niebędąca częścią wynagrodzenia za pracę. Takie same zasady wynikają z ustawy systemowej, która w zakresie pojęcia przychodu odwołuje się do przepisów podatkowych (art. 18 ust. 1) oraz z § 1 rozporządzenia Ministra Pracy

i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz.U. Nr 161, poz. 1106 ze zm.; por. uzasadnienie wyroku SN z dnia 9 lipca 2014 r. I PK 250/13). Zawsze więc pracodawca przeznacza na wynagrodzenie pracownika kwotę wymienioną w ustawie i przepisach płacowych, a obowiązek opłacenia podatku powoduje jedynie zmniejszenie kwoty wypłaconej do rąk pracownika (SN w wyroku z 22 kwietnia 1998 r., I PKN 55/98). W świetle powyższego oczywisty wydaje się wniosek, że różnicując świadczenia z ZFŚS, płatnik powinien operować kwotami brutto, gdyż musi mieć na uwadze ciężący na nim obowiązek pobierania zaliczek na podatek dochodowy, oraz inne ewentualne potrącenia.

Mając na względzie, że płatnik swoje stanowisko usiłował uzasadnić orzecznictwem Sądu Apelacyjnego w Szczecinie, należy wyraźnie podkreślić, że dokonał tego na podstawie wyrwanych z kontekstu fragmentów uzasadnień bez wnikliwej analizy dalszych ich części. Orzeczenia te nadto zapadły w odmiennych stanach faktycznych, co powoduje, że do niniejszej sprawy nie miały one zastosowania. Należy zgodzić się

z apelującym, że organ rentowy nie był władny do weryfikowania udzielonych pracownikowi świadczeń pod kątem spełnienia określonych w regulaminie kryteriów. Był władny natomiast do kwestionowania celów jakie określił pracodawca przeznaczając świadczenia wypłacane pracownikom. Oczywiście jest, że prawdziwość celu określonego przez pracodawcę organ mógł badać w oparciu o kryteria ustalone w regulaminie pracodawcy, co też w rozstrzyganej sprawie miało miejsce. Stąd też prawidłowo Sąd I instancji uznał, że organ rentowy kwestionując jedynie prawdziwość celu (socjalnego) przysporzeń dokonanych na rzecz pracowników, w oparciu o regulamin ZFŚS, a nie kryteria ich przyznawania, nie wykroczył poza swoje uprawnienia. Z tych przyczyn Sąd Apelacyjny uznał, że cytowane orzeczenia w żaden sposób nie wskazują na wadliwość rozstrzygnięcia Sądu I instancji.

W odniesieniu do dalszych zarzutów apelacji, Sąd Odwoławczy podkreśla, że zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego uzasadnienie wyroku wyjaśnia przyczyny, dla jakich orzeczenie zostało wydane, jest sporządzane już po wydaniu wyroku, a zatem wynik sprawy z reguły nie zależy od tego, jak napisane zostało uzasadnienie i czy zawiera ono wszystkie wymagane elementy. W konsekwencji zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. może być usprawiedliwiony tylko w wyjątkowych okolicznościach, w których treść uzasadnienia orzeczenia Sądu drugiej instancji uniemożliwia całkowicie dokonanie oceny toku wyводу, który doprowadził do wydania orzeczenia lub w przypadku zastosowania prawa materialnego do niedostatecznie jasno ustalonego stanu faktycznego (pogląd ten zawarty w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 2009 r. II PK 129/09 – podziela Sąd Apelacyjny). W ocenie Sądu Apelacyjnego, uzasadnienie wyroku Sądu I instancji zawiera wszystkie elementy wymagane przez prawo, a także precyzyjnie wyjaśnia co legło u podstaw rozstrzygnięcia. Uzasadnienie jest jasne, logiczne i nie pozostawia wątpliwości co do przyczyn, które skłoniły Sąd Okręgowy do wydania orzeczenia o tej treści, co oznacza, że powyższy zarzut nie zasługuje na uwzględnienie.

W dalszym nawiązaniu do zarzutów apelacyjnych, Sąd Apelacyjny wskazuje, że podziela pogląd prawny wyrażony przez Sąd Najwyższy, iż sąd drugiej instancji jest obowiązany zamieścić w swoim uzasadnieniu takie elementy, które ze względu na treść apelacji i zakres rozpoznania są potrzebne do rozstrzygnięcia sprawy, ale nie ma zarazem obowiązku wyrażania szczegółowego stanowiska do wszystkich poglądów prezentowanych przez strony, jeżeli nie mają one istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 marca 2012 r., IV CSK 373/11, LEX nr 1169841 czy wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 października 1998 r., II UKN 282/98, OSNP 1999/23/758, LEX nr 38240). Z tego względu, mimo rozbudowanej i zawierającej szereg spostrzeżeń apelacji płatnika, Sąd Apelacyjny odniósł się szczegółowo do istotnych z punktu widzenia niniejszej sprawy zarzutów.

Podsumowując, skoro ustalono, że wypłata świadczeń u płatnika nie wiązała otrzymania spornych świadczeń z kryterium socjalnym, to należało uznać, że stanowiły one przychód w rozumieniu ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, stanowiący podstawę wymiaru składek.

Tak argumentując, w pkt 1 sentencji Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację płatnika jako niezasadną.

O kosztach zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym orzeczono zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik postępowania, na podstawie art. 98 § 1

i § 3 k.p.c. w związku z art. 99 k.p.c. i w związku z art. 108 § 1 k.p.c. Wysokość kosztów ustalono w oparciu o § 2 ust. 1 punkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (j. t. Dz. U. z 2013 r., poz. 490). Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Apelacyjny zawarł w pkt 2 sentencji wyroku.

SSA Beata Górńska SSA Urszula Iwanowska SSA Romana Mrotek